

04.12.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**4 Aralık 2020
Cuma**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

4 Aralık 2020 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— Gaziantep İli Sınırları İçerisinde Tesis Edilecek Olan “9G6022 Antep Yolu-Sayburun Enerji Nakil Hattı”nın Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 3264)

— Rize İli, Güneysu İlçesi, Birlik ve Ulucami Mahalleleri Sınırları İçerisinde Bulunan Bazı Taşınmazların Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 3265)

— Çankırı İli Sınırları İçerisinde Tesis Edilecek Olan “Balıbidik KÖK-Yüklü KÖK-Yapraklı DM Enerji Nakil Hattı”nın Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 3266)

— Kastamonu İli Sınırları İçerisinde Tesis Edilecek Olan “Karacaören KÖK Selalmaz KÖK ENH Selalmaz KÖK Bağlantıları Enerji Nakil Hattı”nın Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 3267)

— Zonguldak İli Sınırları İçerisinde Tesis Edilecek Olan “Koramanlar KÖK - Kahvecioğlu KÖK Enerji Nakil Hattı”nın Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 3268)

— Manisa İli Sınırları İçerisinde Tesis Edilecek Olan “Uluderbent KÖK Sarıpınar KÖK Enerji Nakil Hattı”nın Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 3269)

— Konya İli, Çumra İlçesi Sınırları İçerisinde Bulunan Obruk Doğal Sit Alanının Koruma Statüsünün Yeniden Değerlendirilmesi Sonucunda, Sınır ve Koordinatları Gösterilen Alanın Kesin Korunacak Hassas Alan Olarak Tescil ve İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 3270)

— Erzincan İli, Merkez İlçe Sınırları İçerisinde Bulunan Girlevik Şelalesi Doğal Sit Alanının Koruma Statüsünün Yeniden Değerlendirilmesi Sonucunda, Sınır ve Koordinatları Gösterilen Alanın Kesin Korunacak Hassas Alan Olarak Tescil ve İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 3271)

— Resmi İlan Fiyatlarının Ekli Tarifede Gösterildiği Şekilde Tespit Edilmesi ile 1/1/2020 Tarihli ve 1969 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 3272)

— Kocaeli İlinde Yapılacak Olan Yeni Nesil Ticari Araç ve Batarya Üretim Tesisi Yatırımına Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Ekli Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 3273)

— Hatay İlinde Yapılacak Olan Karbon Siyahı Üretim Tesisi Yatırımına Proje Bazlı Devlet Yardımı Verilmesine İlişkin Ekli Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 3274)

— İstanbul İli, Silivri İlçesinde Bulunan Bazı Alanların Maxicells İlaç Sanayi Anonim Şirketine Münferit Yatırım Yeri Olarak Tahsis Edilmesine İlişkin Ekli Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 3275)

ATAMA KARARLARI

— Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yapılan Atamalar Hakkında Kararlar (Karar: 2020/546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558)

YÖNETMELİKLER

- Elektronik Haberleşme Sektöründe Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Gizliliğin Korunmasına İlişkin Yönetmelik
- Karadeniz Teknik Üniversitesi Merkezi Araştırma Laboratuvarı Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

TEBLİĞ

- Hayvancılık Desteklemeleri Uygulama Tebliği (No: 2020/32)

KURUL KARARI

- Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 03/12/2020 Tarihli ve 9760 Sayılı Kararı

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 15/10/2020 Tarihli ve E: 2018/124, K: 2020/56 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 21/10/2020 Tarihli ve 2018/7666 Başvuru Numaralı Kararı

Küresel gıda fiyatları 6 yılın zirvesinde

Kasımda ortalama 105 değerini alan küresel gıda fiyat endeksi, aylık bazda yüzde 3,9 ve yıllık bazda yüzde 6,5 arttı. Son 6 yılın en yüksek seviyesine ulaşan endekste yer alan tüm alt sektörlerde fiyat artışları görüldü.

Küresel gıda fiyat endeksi kasımda bir önceki aya göre yüzde 3,9, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 6,5 artarak 105 değerine yükseldi. Endeks böylece, son altı yılın en yüksek seviyesine ulaştı.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nden (FAO) yapılan açıklamaya göre, geçen ay, endekste yer alan tüm alt sektörlerde fiyat artışları görüldü. Kasımda ortalama 105 değerini alan endeks, aylık bazda yüzde 3,9 ve yıllık bazda yüzde 6,5 arttı.

Küresel gıda fiyatlarındaki aylık artış oranı 2012'den bu yana kaydedilen en sert yükselişe işaret ederken, endeks değeri de 2014'ten beri en yüksek değere çıktı.

Bitkisel yağ fiyat endeksi sert yükseldi

Bitkisel yağ fiyat endeksinde, küresel palm yağı stoklarında ciddi daralmaların da etkisiyle kasımda yüzde 14,5'lik sert bir yükseliş kaydedildi.

Tahıl ürünleri endeksi kasımda aylık bazda yüzde 2,5, yıllık bazda yüzde 19,9 arttı. Arjantin'de düşük hasat oranları, ABD ve Ukrayna'da düşük üretim beklentileri ve Çin'den gelen yüksek talep buğday ihracatındaki fiyatlarda ciddi bir artışa neden oldu.

Şeker fiyatı endeksi de aylık bazda yüzde 3,3 yükselirken, olumsuz hava koşullarının Avrupa Birliği (AB) ile Rusya'daki ürün beklentilerini zayıflatması ve küresel üretimdeki düşüş beklentisi söz konusu artışta etkili oldu.

Sü ürünleri fiyat endeksi 18 ayın zirvesinde

Süt ürünleri endeksi de aylık bazda yüzde 0,9 arttı. Mevsimsel olarak üretimin düşük olduğu süreçte Avrupa'nın artan peynir, süt ve tereyağı talepleri nedeniyle fiyatlarda yaşanan yükselişler, süt ürünlerinin fiyat endeksini son 18 ayın zirvesine taşıdı.

Et fiyatları endeksi de aylık bazda yüzde 0,9 arttı. Koyun, sığır ve domuz etinde ekime göre artışlar yaşanırken kümes hayvanlarının fiyatlarında düşüş kaydedildi.

Kasım enflasyonu faiz artışı getirebilir

Ekonomistler, 24 Aralık'ta gerçekleşecek Merkez Bankası Para Politikası Kurulu (PPK) toplantısında enflasyonla mücadele kapsamında sıkılaştırma yönünde adımların atılabileceğini söyledi.

Enflasyonun kasım ayında beklentilerin oldukça üzerinde gelmesinin ardından, Merkez Bankası'nın 24 Aralık'taki PPK toplantısında politika faizini artıracak görüşü güçleniyor. Ekonomistlerin değerlendirmelerinde, 150-200 baz puanlık faiz artışı gelebileceği görüşü ağırlık kazanıyor.

Kasımda TÜFE %2,30 arttı, yıllık enflasyon 2,14 puan yükselerek %14,03 oldu. Enflasyon, yıllık bazda 15 ayın, aylık bazda 25 ayın en yüksek seviyesine ulaştı. TCMB, son Para Politikası Kurulu toplantısına ilişkin yayımladığı tutanaklarda, kasım ayına ilişkin verilerin, enflasyonda döviz kuru oynaklığı kaynaklı bir yükselişe işaret ettiğini, fakat para politikasındaki kararlı duruşla beraber bu artışın geçici olacağını belirtmişti. Ekonomistler, bu açıklamayı TCMB'nin enflasyonda kasımda yaşanacak yükselişe 'geçici' olarak bakması nedeniyle bir politika tepkisi vermeyebileceği yönünde değerlendirmişti. Ancak enflasyondaki gerçekleşmenin kasımda tahminlerin çok ötesinde olması sonrası beklentiler daha net şekilde faiz artışına doğru evrilmeye başladı.

Prof. Dr. Burak Arzova: 150-200 baz puan faiz artışı daha gerekli

Politika faizinde 475 baz puanlık artışın Türkiye'nin risk primi de düştükten sonra yatırımcıya makul kar bırakan bir artış olmadığını ifade eden Marmara Üniversitesi

Öğretim Üyesi Prof. Dr. Burak Arzova, "Şimdi enflasyonun geldiği seviye dikkate alındığında hem enflasyonla kararlılıkla mücadele etmek hem de makul bir karı yatırımcıya verebilmek açısından 150-200 baz puan bir faiz artışının daha gerekli olduğunu düşünüyorum" dedi. Enflasyonla kararlılıkla mücadele edildiğine ikna olduğu takdirde kurun da aşağıya yönlü hareketlerinin görüleceğine dikkati çeken Arzova, "Gelecek yıl mayıs sonrası aşının da etkisiyle ekonomiler açılmaya başlayınca belki bu kez faiz indirim sürecini de tekrardan konuşabiliriz. Ama yarını kurtarmak adına bugünden gerekeni yapmamız gerek" ifadelerini kullandı.

Haluk Bürümcekçi: Kurda baskı sürerse, ılımlı da olsa faiz artışı gelebilir

Ekonomist Haluk Bürümcekçi de reel faiz yetersiz algılamasının güçlenmesinin TCMB'yi ilave faiz artışına zorlayabileceği görüşünde. Kasım ayı PPK kararı sonrası reel politika faizi gerçekleşen ve beklenen enflasyona göre yüzde 2,8 ve yüzde 3,8 seviyesine yükselerek benzer gelişmekte olan ülkeler için ortalama yüzde 0,5 civarı olan reel faizin 2-3 puan civarı üzerine çıktığını ve TL'de değer kaybı baskısını azaltmaya yardımcı olduğunu hatırlatan Bürümcekçi, şunları kaydetti: "Ancak kasım ayındaki enflasyon yükselişi enflasyon beklentilerini de olumsuz etkileyeceğinden reel faizin yetersiz olduğu algılamasını da güçlendirebilir. Son PPK'da faizlerde ileride atılacak adımlara ilişkin net bir sinyal verilmezken, mevcut sıkılığın enflasyonda kalıcı düşüş sağlanana kadar korunacağı mesajı, enflasyon gerçekleştirmeleri, enflasyon beklentileri, TL'nin seyri ve risk primine ilişkin gelişmelerin yeni kararlar için belirleyici olacağını düşündürmüştü. Kurlarda baskının 24 Aralık'taki toplantıya kadar devam etmesi durumunda daha ılımlı da olsa faiz artışına devam edilebilir."

Enver Erkan: 150 baz puan civarlarında olabilir

Ekonomist Enver Erkan ise reel faiz pozisyonunu kuvvetlendirmek, TL'nin istikrar kazanmasına yardımcı olmak ve bozulan enflasyon görüntüsünü kontrol altına almak için 24 Aralık'taki PPK'da bir faiz artırımına ihtiyaç duyulacağını aktardı. Erkan, "Eğer cari enflasyona göre reel faiz %2'nin üzerinde tutulmak isteniyorsa, bu faiz artırımını 150 baz puan civarlarında olabilir" dedi. (AA -Reuters)

Hazine ve Maliye Bakanı Elvan'dan enflasyon değerlendirmesi

Hazine ve Maliye Bakanı Elvan enflasyon ile ilgili, "Yüksek enflasyonun vatandaşımız üzerindeki etkilerini en aza indirmek için tüm gücümüzle çalışıyoruz." dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Lutfi Elvan, kasım ayı enflasyon verilerini sosyal medya hesabı üzerinden değerlendirdi. Elvan, enflasyonun beklentinin üzerinde çıktığını belirterek, bunun vatandaşı olan etkilerini en aza indirmek için çalıştıklarını söyledi.

Lutfi Elvan değerlendirme mesajında şu ifadeleri kullandı:

"Kasım enflasyonu; gıda, petrol fiyatlarındaki artış ve döviz kurundaki etkilerin yansımalarıyla yıllık %14,03 ile piyasa beklentilerinin üzerinde gerçekleşti. Yüksek enflasyonun vatandaşımız üzerindeki etkilerini en aza indirmek için tüm gücümüzle çalışıyoruz."

Türkiye'den Çin'e ilk ihracat treni yarın yola çıkacak

Türkiye'den Çin'e ihraç eşyaları taşıyacak ilk tren, yarın İstanbul'dan yola çıkacak. Gürcistan-Azerbaycan-Hazar Denizi Geçişi-Kazakistan ve Çin'in Xi'an şehrinde yolculuğu son bulacak tren, toplamda 42 konteyner içinde beyaz eşya (buzdolabı) taşıyacak.

Türkiye'den Çin'e ihraç eşyaları taşıyacak ilk tren, yarın saat 14.00'te İstanbul'dan yola çıkacak. Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları (TCDD) Taşımacılık AŞ'den yapılan açıklamaya göre, ilki Kasım 2019'da Çin'den Avrupa'ya ulaşan transit trenin yanı sıra Çin ile Türkiye ve Avrupa hattında başarıyla toplam 10 blok tren işletildi.

Bu kez Türkiye'den Çin'e ihraç yükü taşıyan ilk tren, yarın İstanbul'dan hareket edecek. Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu, yarın saat 14.00'te Marmaray'dan geçmesi planlanan treni Kazlıçeşme İstasyonu'nda uğurlayacak.

İhraç treni Türkiye-Çin parkurunda uzun bir güzergah izleyecek. Türkiye içinde İstanbul (Marmaray)-Köseköy-Ankara-Sivas-Kars hattını izleyecek tren, Ahılkelek İstasyonu'ndan yurt dışına çıkış yapacak. Yurt dışı parkurunda ise sırasıyla Gürcistan-Azerbaycan-Hazar Denizi Geçişi-Kazakistan ve Çin'in Xi'an şehrinde yolculuğu son bulacak tren, toplamda 42 konteyner içinde beyaz eşya (buzdolabı) taşıyacak.

TCDD Taşımacılık AŞ ve resmi "forwarder firması" olan Pasifik Eurasia iş birliğiyle ilerletilecek tren, toplamda 8 bin 693 kilometre yol kat edecek, 2 kıta, 2 deniz ve 5 ülke geçerek yükünü Çin'e 12 günde ulaştıracak.

Emekliye yüzde 8.1, memura yüzde 7.1 zam göründü

Son 5 aylık dönemde TÜFE yüzde 7.03 oldu. Aralık enflasyonu yüzde 1 çıkarsa yılbaşında memur enflasyon farkı dahil yüzde 7.1, emekli yüzde 8.1 zam alacak.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı kasım ayı Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) memur ve memur emeklilerinin yılbaşında alacağı enflasyon farkı ile işçi, esnaf ve çiftçi emeklilerinin yeni yılda alacağı 6 aylık zammı büyük ölçüde ortaya çıkardı. Kasım ayı itibarıyla temmuzdan bu yana geçen 5 aylık TÜFE artışı yüzde 7.03 oldu.

Aralık ayında TÜFE'nin yüzde 1 artması halinde 6 aylık TÜFE yüzde 8.1'e çıkacak. Böylece memur ve memur emeklileri yeni yılda yüzde 3 zamma ilave olarak 4.1 puan da enflasyon farkı alacak, toplam zam oranı da yüzde 7.1'e ulaşacak. İşçi, esnaf ve çiftçi emeklileri ise 6 aylık enflasyon kadar, yani yüzde 8.1 zam alacak. Aralık TÜFE yüzde 0.5 artarsa memur ve memur emeklilerinin zammı yüzde 6.5'te, işçi emeklilerinin zammı yüzde 7.5'te kalacak.

YÜZDE 3 ARTI 4.1 ZAM

Memur ve memur emeklilerine toplu sözleşme gereği 2020'nin ikinci 6 ayı için yüzde 4 zam yapılmış, ayrıca 2021 yılının ilk 6 ayında yüzde 3, ikinci 6 ayında yüzde 3 zam verilmesi kararlaştırılmıştı. Aralık ayı enflasyonu yüzde 1 açıklanırsa 6 aylık enflasyon yüzde 8.1 olacak. Bu durumda 4.1 puan enflasyon hakkı doğacak. Bu durumda memur ve memur emeklilerinin maaş ve aylıklarına 1 Ocak'tan geçerli olarak yüzde 3 normal sözleşme zammı artı yüzde 4.1 enflasyon farkı verilecek.

Toplamda zam oranı yüzde 7.1'e ulaşacak. Bu hesaba göre en düşük memur maaşı toplam yüzde 7.1 zamlı 3 bin 812 liradan 4 bin 82 liraya, en düşük memur emeklisinin aylığı da 2 bin 717 liradan 2 bin 910 liraya çıkacak.

EN DÜŞÜK İŞÇİ EMEKLİSİ AYLIĞI 1.443 LİRA OLACAK

SGK ve eski Bağ-Kur emeklilerine 6 ayda bir, gerçekleşen TÜFE oranı kadar zam yapılıyor. 2020'nin ikinci 6 ayında TÜFE artışı yüzde 8.1 olacağı için 2021'in ilk 6 ayı için yüzde 8.1 zam alacaklar.

Böylece en düşük işçi emeklisi aylığı 1.335 liradan 1.443 liraya çıkacak. Ancak en düşük emekli maaşı 1.500 liraya çıkarıldığı için kalan kısmı Hazine tamamlayacak. En düşük esnaf maaşı 1.627 liradan 1.759 liraya, en düşük çiftçi emeklisi aylığı 1.534 liradan 1.658 liraya çıkacak.

Asgari Ücret Komisyonu toplanıyor

Asgari Ücret Tespit Komisyonu 2021 yılı asgari ücretinin belirlenmesi için bir araya geliyor.

Doğrudan 7 milyona yakın çalışanı ilgilendiren asgari ücret için 2021 yılında geçerli olacak rakamların belirlenmesi amacıyla Asgari Ücret Tespit Komisyonu bugün ilk toplantısını gerçekleştirecek.

Asgari ücreti, yasa gereği 5'er işçi, işveren ve devlet temsilcisi olmak üzere 15 kişiden oluşan Asgari Ücret Tespit Komisyonu belirliyor. Komisyonda, işveren tarafını Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK), işçi tarafını ise en fazla üyeye sahip konfederasyon olduğu için Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Türk-İş) temsil ediyor. Türk-İş'in asgari ücret konusunda komisyona katılma yetkisi bulunmayan diğer işçi konfederasyonları Hak-İş ve DİSK'le ortak hareket etmeyi planladığı belirtiliyor.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ev sahipliğindeki toplantı COVID-19 salgını nedeniyle internet ortamında çevrim içi olarak gerçekleştirilecek.

Asgari ücret, halen bekar bir işçi için aylık brüt 2 bin 943 TL, vergiler ve kesintiler düştüğünde net 2 bin 324 TL olarak uygulanıyor.

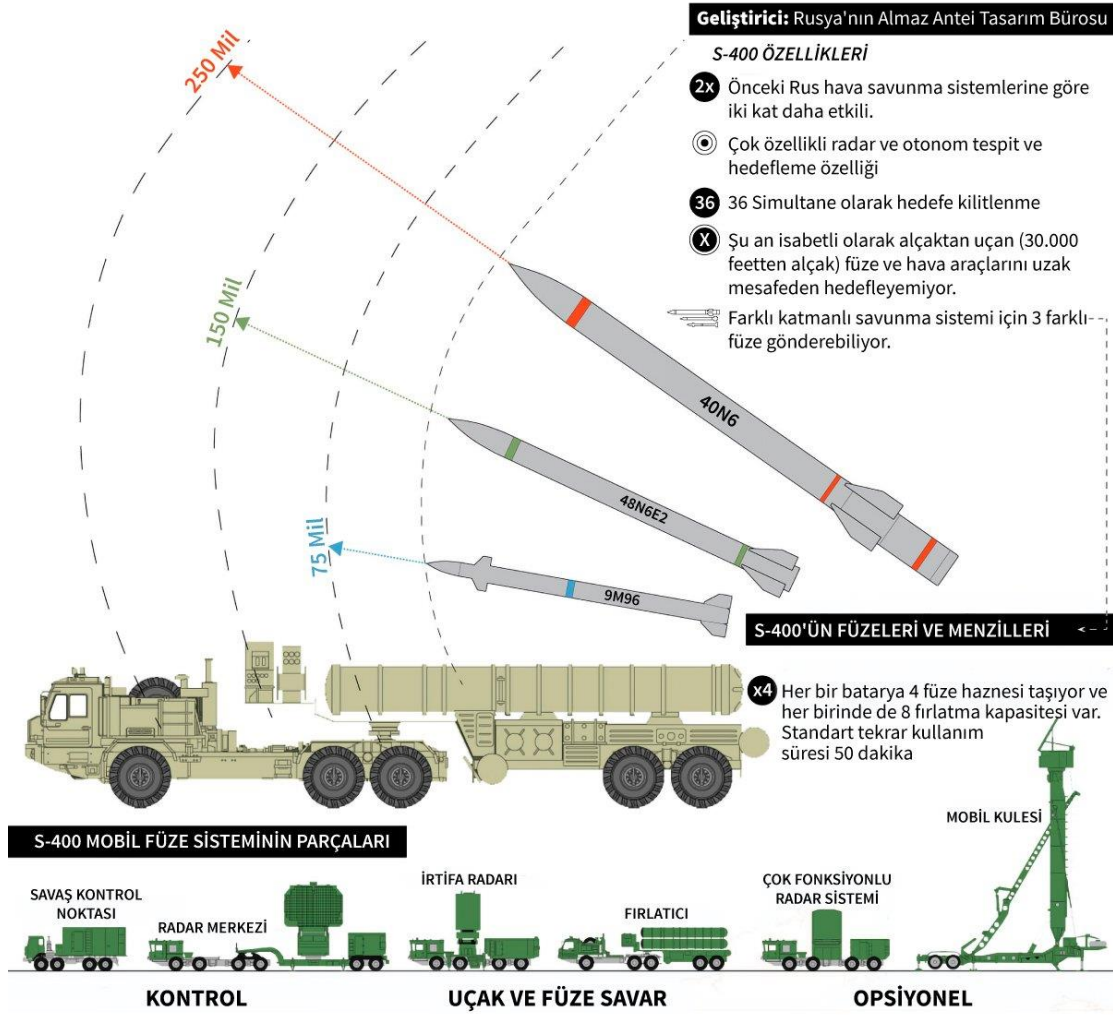
ABD'den kritik hamle: Türkiye'ye yaptırımın önü açıldı

ABD'de Temsilciler Meclisi Senato'nun silahlı kuvvetler komiteleri bir anlaşmaya vardı ve 740 milyar dolarlık savunma bütçesine onay verdi. Kongre'den bu ay geçmesi beklenen tasarı ile birlikte Trump'ın 30 gün içerisinde Türkiye'ye yaptırım uygulaması bekleniyor.

Uluslararası kamuoyu ve medya kuruluşları tarafından Trump'ın Türkiye'ye yaptırım uygulanmasını önlediği süreçte kritik bir gelişme yaşandı... Dün Temsilciler Meclisi ve Senato'nun silahlı kuvvetler komiteleri 740 milyar dolarlık savunma bütçesine onay verdi. Kongre'den bu ay içerisinde geçmesi planlanan bütçe ile birlikte Trump'ın Rusya'dan S-400 satın alan Türkiye'ye yaptırım uygulamasının da önü açıldı.

Savunma bütçesinin de yer aldığı kararlar resmen onaylanınca Trump'ın önünde Türkiye'ye yaptırım uygulamak için 30 günlük bir süresi bulunuyor. ABD Ulusal Savunma Yetkilendirme Yasası (NDAA) kapsamında 20 Ocak'ta görevi bırakacak Trump'ın görevi bırakmadan önce Türkiye'ye yaptırım uygulaması muhtemel senaryolar arasında yer alıyor.

Kaynak: Geopoliticalfutures.com

Sözcü.com.tr

Trump'ın bu bütçeyi veto etme ihtimali bulunuyor, fakat eğer Trump bu yasayı veto ederse askeri personelin maaşlarının ödenmesi de duracak. Bu sebeple Trump'ın bu bütçeyi onaylaması bekleniyor.

TÜRKİYE'YE EN AZ 5 YAPTIRIM

Ankara'nın S-400 savunma sistemi satın alması ABD ile Türkiye arasında gerilim yaratmış ve ABD'nin Hasımlarıyla Yaptırımlar Yoluyla Mücadele Etme Yasası (Countering America's Adversaries Through Sanctions Act, kısaca CAATSA) kapsamında yaptırımların önünü açmıştı. ABD'de Kongre de Trump'ın herhangi bir yaptırımda bulunmamasına tepki göstermişti.

Bu gece anlaşma sağlanan bütçe ve tasarı ile birlikte İngiliz Financial Times, Trump'ın CAATSA kapsamındaki en az 5 yaptırımı uygulamak zorunda olduğunu

yazdı. Bunlar arasında ABD'deki banka ve gayrimenkul satışına yasak, ABD vizesi vermemek ya da yaptırım uygulanan şirketlere hiçbir ABD'li banka ve kuruluşun kredi vermemesi de yer alıyor.

SUBTITLE E—MATTERS RELATING TO EUROPE AND NATO

Determination and imposition of sanctions with respect to Turkey's acquisition of the S-400 air defense system (sec. 1241)

The House bill contained a provision (sec. 1292) that would determine that the acquisition by the Government of Turkey of the S-400 air and missile defense system from the Russian Federation shall constitute a significant transaction as described in Section 231 of the Countering America's Adversaries Through Sanctions Act (22 U.S.C. 9525), and require imposition of sanctions within 30 days of the enactment of this Act with certain exceptions. The provision would allow termination of sanctions if the President certifies certain conditions are met. The Senate amendment contained no similar provision. The Senate recedes with a technical amendment.

Temsilciler Meclisi ve Senato'nun ortak metninde Türkiye'ye yaptırım ile ilgili detaylar verildi.

BİZE VERMEDİKLERİ F-35'LERİN AKİBETİ BELLİ OLDU

Yapılan görüşmeler sonrasında tarafların ortak açıklamasında, F-35 programından çıkarılan Türkiye'ye verilmeyen 6 F-35A tipi savaş uçağı ile ilgili de karar çıktı. Açıklamada, "Senato'nun kararında Türkiye'nin F-35 programından çıkarılmasından dolayı Türkiye hükümeti tarafından alınan fakat hiç teslim edilmeyen 6 F-35A tipi savaş uçağının modifiye edilip, yararlı hale getirilerek kullanılmasına onay çıktı" denildi.

YAPTIRIMLAR İPTAL EDİLEBİLİR

Ortak yazılı metinde Türkiye'ye uygulanması gündemde olan yaptırım için ise ayrı bir bölüm yer aldı. Metinde, "Türkiye'nin Rusya'dan S-400 savunma sistemi almasına CAATSA kapsamında değerlendirildi ve bu önemli bir gelişme olarak kabul edildi. Dolayısıyla yasanın yürürlüğe girmesinden sonraki 30 gün içerisinde bir yaptırım uygulanması gerekiyor. Eğer Başkan bazı şartların sağlanması durumunda yaptırımları iptal etme hakkına sahip" ifadesi yer aldı.

İş dünyasından “reform” listesi

Bakanların, iş dünyası ve STK’larla yürüttüğü görüşmelerde gündeme gelen talepler konusunda kısa süre içinde somut gelişmeler yaşanacağı gündeme geldi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın, hukuk ve ekonomi alanında atılacak adımların bütçeden sonra TBMM gündemine getirileceğini açıklamasından sonra ilgili bakanlar iş dünyası ve STK’larla hızlı bir görüşme trafiği gerçekleştirmişti.

Türkiye gazetesinden Yücel Kayaoğlu’nun haberine göre; son bir haftadır yapılan görüşmelerde, iş dünyası temsilcileri tarafından hükümete, hukuk reformu yapılması, yargı alanında özellikle uygulamadan kaynaklanan problemlerin giderilmesi, ‘suçun şahsiliği ilkesinin’ dikkate alınması, güven ortamının oluşturulması, yatırımlar açısından öngörülmeyen gelişmelere meydan verilmemesi gibi talepler iletili.

Toplantılarda, iş dünyasının bazı temsilcileri, yatırımlarla ilgili “Bazı şeyleri öngöremiyoruz, bu durum yatırımlar açısından sıkıntılı oluyor. Örnek olarak muhalefetin havaalanı ve köprüler için ‘gelince bunları değiştireceğiz, iptal edeceğiz’ gibi açıklamaları sıkıntıya neden oluyor. Bir işe başladıktan sonra uygulanan kurallar, sonra değiştirilmemeli. Yargı alanında özellikle uygulamadan kaynaklanan sıkıntılar giderilmeli. Hâkimlerin kararları döneme göre değişiyor. Kendilerine verilen takdir haklarını çok geniş kullanıyorlar. Hukuk sisteminde ne çıkacağını öngöremiyoruz. Ayrıca, bir kişi suçlu ise bunun faturası diğer aile bireylerine çıkmamalı. Sadece suçlu olan cezalandırılmalı, bir kişi suçlu diye onun annesi, babası, çocukları gibi

yakınlarının mal varlıklarına neden el konuluyor? Suçun şahsiliği var” değerlendirmesini yaptı.

TAKSİTLER ERTELENMELİ

Öte yandan, iş dünyası, vergi ve SGK prim borçlarının yapılandırılmasından sonra ocak ve şubat ayında başlayacak ilk taksit ödemelerinin salgının devam etmesi nedeniyle bir süre daha ertelenmesini istedi. Hükümetin bu konuda adım atabileceği belirtilirken, banklara olan kredi borçları konusunda da yeni bir yapılandırma veya ertelemenin gündeme gelebileceği kaydedildi.

ELVAN: DEĞERLENDİRECEĞİZ

Hazine ve Maliye Bakanı Elvan ile Adalet Bakanı Gül’ün yanı sıra ilgili diğer Bakanların da katıldığı bu toplantılarda, özellikle Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’ne geçildikten sonra iş dünyası ile hükümet arasında ‘yeterli diyalog’ kurulamadığı da gündeme getirildi. Bu nedenle bazı iş adamları, yeniden başlayan temas sürecinden memnuniyet duyduklarını söylerken, Bakan Elvan’ın “Problem olarak gördüğünüz, çözüm beklediğiniz her şeyi somut olarak dile getirebilirsiniz. Olmadı, ayrı bir çalışma yapıp bize gönderebilirsiniz. Görüşlerinizi dikkatle inceleyip, bundan sonra yapacağımız çalışmalarda değerlendireceğimizden emin olabilirsiniz” dediği öğrenildi.

"Türkiye sermaye akışından en fazla çıkar sağlayan ülkelerden"

IIF Başekonomisti Brooks, Türkiye'nin gelişen piyasalara son dönemde yönelen sermaye akışından en fazla çıkar sağlayan ülkelerden biri olduğunu belirtti.

Uluslararası Finans Enstitüsü (IIF) Başekonomisti Robin Brooks, Türkiye'nin gelişen piyasalara son dönemde yönelen sermaye akışından en fazla çıkar sağlayan ülkelerden biri olduğunu belirterek, "Türkiye gelişen piyasalar içinde en fazla para çıkışlarından birini görmüştü ama şimdi sadece Hindistan ile kıyaslanabilecek büyük bir giriş var." ifadesini kullandı.

Brooks, sosyal medya hesabında, gelişen piyasalara yönelik sermaye akışına ilişkin değerlendirmelerde bulundu. Brooks, "Türkiye gelişen piyasalar içinde en fazla para çıkışlarından birini görmüştü ama şimdi sadece Hindistan ile kıyaslanabilecek büyük bir giriş var." ifadesine yer verdi.

Söz konusu para girişlerinin finansal koşulları gevşeterek ekonomik büyüme için olumlu etkilere sahip olduğunu belirten Brooks, gelişen piyasalara son dönemde yönelen paranın, 2010 küresel finansal kriz sonrasını da aşarak rekor seviyelere yükseldiğini vurguladı.

Gelişen piyasaları hedefe alan paranın 2010 küresel finansal kriz sonrasını da aşarak tüm zamanların en yüksek seviyesine yükseldiğine işaret eden Brooks, sermaye girişlerinin Çin ve Çin dışı gelişen piyasalarda görüldüğünü ifade etti.

Uluslararası Finans Enstitüsü'nün kasım ayına ait sermaye akışına ilişkin raporunda da gelişen piyasalara yönelik portföy akışlarının 76,5 milyar dolar seviyesinde gerçekleştiği bildirildi.

Raporda, aynı dönemde öz sermaye ve borç girişlerinin ise sırasıyla 39,8 milyar dolar ile 36,7 milyar dolar olduğu kaydedildi.

Gıda ürünlerinde %21'lik fiyat artışı sürpriz değil

Ali Ekber YILDIRIM

04 Aralık 2020 Cuma

Türkiye İstatistik Kurumu Kasım ayı enflasyon verilerini açıkladı. Kasım ayında Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) yüzde 2.30 oranında arttı. Yıllık bazda artış yüzde 14.03 oldu. Gıda enflasyonu ise aylık bazda yüzde 4.16, yıllık bazda ise yüzde 21.08 olarak gerçekleşti.

Her ay enflasyon verileri açıklandığında “gerçek enflasyon bunun çok üzerinde” yorumları yapılıyor. Açıklanan resmi veriler bile yüksek değil mi?

Açıklanan verilere göre, gıda ve alkolsüz içecekler hem aylık hem de yıllık bazda en fazla artış gösteren ikinci grup olarak dikkat çekiyor. Yıllık bazda en yüksek fiyat artışı yüzde 29.42 ile çeşitli mal ve hizmetlerde olurken, gıda ve alkolsüz içeceklerdeki artış yüzde 21.08 oranı ile ikinci sırada yer aldı. Aylık olarak bakıldığında ise en yüksek artış yüzde 4.51 ile ulaştırmada olurken ikinci sırada yüzde 4.16 artış ile gıda ve alkolsüz içeceklerde gerçekleşti.

Fiyatı en çok artan ürün domates, en çok düşen limon

Türkiye İstatistik Kurumu'nun yayınladığı Tüketici Fiyat Endeksi'ne göre, kasımda fiyatı en çok artan ürün yüzde 66.93 ile domates olurken, fiyatı en çok düşen ürün ise yüzde 14.68 ile limon oldu. Fiyatı en çok düşen ilk 20 üründen 14'ü gıda ürünü oldu. Fiyatı en çok düşen ürünler şunlar; limon, muz, beyaz lahana, havuç, nar, mandalina, maydanoz, yer fıstığı, yeşil soğan, ıspanak, soğuk çay, dana eti, beyaz peynir.

Fiyatı en çok artan ürün sırlamasında ise 20 üründen 12'si gıda ürünü. Fiyatı en çok artan gıda ürünleri sırayla şöyle; domates, kabak, karnabahar, tavuk eti, dolmalık biber, yumurta, patlıcan, hazır sütlü tatlılar, fındık ezmesi, mercimek, zeytinyağı ve ayçiçeği yağı.

Fiyatı en çok artan gıda ürünleri

Bir önceki aya göre değişim oranı (%)

Domates	66,93
Kabak	25,18
Karnabahar	24,35
Tavuk eti	18,95
Dolmalık biber	18,28
Yumurta	17,75
Patlıcan	13,59
Hazır sütlü tatlılar	9,32
Fındık ezmesi	7,84
Mercimek	7,41
Zeytinyağı	7,11
Ayçiçek yağı	6,46

Fiyatı en çok düşen gıda ürünleri

Bir önceki aya göre değişim oranı (%)

Beyaz peynir	-0,64
Dana eti	-0,73
Soğuk çay	-0,91
Ispanak	-1,40
Yeşil soğan	-1,46
Yer fıstığı	-2,29
Maydanoz	-2,39
Mandalina	-3,17
Nar	-3,98
Havuç	-4,18
Beyaz lahana	-6,64
Muz	-9,75
Limon	-14,68

Mevsim etkisi fiyatlara yansdı

Gıda fiyatlarındaki artış en azından bizim için sürpriz değil. Mevsim etkisine bağlı olarak bu aylarda fiyatların yükseleceğini daha önce yazmıştık. Ayrıca, yıllardır gıda enflasyonu ile mücadele adı altında yapılan ithalatın tarımsal üretime olumsuz yansıdığını ve tarımın kronikleşen sorunları çözülmeden gıda enflasyonunun önlenemeyeceğini her fırsatta dile getiriyoruz.

Mevsimsel etki açısından bakıldığında domates, dolmalık biber, kabak, patlıcan gibi ürünlerde tarla üretimi büyük oranda bitti. Sera üretimi ise yetersiz, maliyetlerin çok yükselmesi nedeniyle özellikle domatestede üretimin azaldığı tahmin ediliyor. Antalya Ticaret Borsası'nın her ay yayınladığı Hal Endeksi'ne bakıldığında kasım ayında domatestede miktar olarak geçen yılın aynı ayına göre yüzde 48.62 oranında düşüş kaydedildi. Fiyatta ise Ekim ayına göre aylık bazda yüzde 27.82, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 74.85 oranında artış kaydedildi. Ekonomi kuralına uygun olarak domates miktarı azalınca fiyat artıyor.

Fiyatı en çok düşen ürünlere bakıldığında yine mevsim etkisi görülüyor. Limon, muz, beyaz lahana, havuç, nar, mandalina, maydanoz, ıspanak gibi kış sebze ve meyvelerinde fiyat düşüşü normal görünüyor.

İthalat ve iklim belirleyici oluyor

Burada asıl üzerinde durulması gereken tavuk eti, fındık ezmesi, mercimek, ayçiçeği yağı ve zeytinyağı gibi ürünlerdeki fiyat artışı. Üstelik ayçiçeği yağında aylık bazda yüzde 6.46 olarak görünen fiyat artışının gerçekte bunun çok üzerinde olduğu gerçeğini unutmamak lazım.

Zeytinde bu yıl iklime bağlı olarak yüzde 20-30 oranında üretimde düşüş olduğu tahmin ediliyor. Bu nedene bir kaç yıldır adeta sabit kalan zeytinyağı fiyatı bu sene üretimdeki düşüşe bağlı olarak azaldı.

Ayçiçeği, mercimek gibi ürünlerde de dışa bağımlılığın ve ithalata dayalı politikaların yarattığı sonuç fiyat artışı olarak tüketiciye yansıyor.

İthalat politikası ile enflasyon düşmez

Açıklanan enflasyon verilerinden alınması gereken asıl mesaj ise, ithalata dayalı bir politika ile gıda enflasyonunun önlenemeyeceği gerçeğidir. Türkiye, uzun bir süreden beri gıda enflasyonu ile mücadele adı altında üretim yerine ithalatı destekliyor. Fiyatı artan her ürün ithal ediliyor. İthalatla fiyat baskısı oluşturulmak isteniyor. Enflasyonu artırır gerekçesi ile bir yıldır çiğ süt fiyatı artırılmıyor. Tam 37 aydır şeker fiyatı artırılmıyor. Yapılan her ithalat çiftçiye üretimden uzaklaştırıyor. Üretime küstürüyor.

Yapılması gereken tarımsal girdi maliyetlerini düşürecek önlemlerin alınarak üretimin artırılmasıdır. Üretimi artan ürünlerin ise desteklenerek ihraç edilmesi sağlanmalı. Üretim odaklı bir politika uygulamadan, çiftçiye fiyatla ithalatla baskı altında tutarak gıda enflasyonunu önleyemezsiniz. Ayrıca üretici fiyatları ile tüketici fiyatları arasındaki geniş makasın daraltılması için fiyatları belirleyici konumdaki marketlerin aşırı kar hırsına mutlaka dur denilmeli.

Özetle, her ay açıklanan enflasyon verileri tarımda yaşanan sorunları da ortaya çıkarıyor. Girdi fiyatları artarken çiftçinin ürettiği ürünlerin fiyatını düşük tutmak veya artmasını önlemek üretimden kaçışı hızlandırır. Dışa bağımlılık artar. Bu yıl olduğu gibi dışarıdaki ürünlerin fiyatı arttığında, döviz kurundaki yükselmenin de etkisi ile gıda enflasyonunu durduramazsınız. Çözüm üretimdir, çiftçinin para kazanması ve üretime devam etmesidir.

Ve kur kaynaklı enflasyon tsunamisi kıyıya vurdu!

Alaattin AKTAŞ

04 Aralık 2020 Cuma

✓ **Kaçınılmaz son! Döviz kurunda ağustos, eylül ve ekim aylarında yaşanan hızlı artışın fiyatlar üstündeki etkisi kasımda iyice ortaya çıktı.**

✓ **Kasım ayında hem Yİ-ÜFE'de, hem TÜFE'de son dönemlerde görülmedik artışlar kaydedildi.**

✓ **Bu tsunaminin ilk etkisi. Sular çekildikten sonra ortaya çıkacak manzara da pek hoş olmayacak.**

Tarih 4 Kasım'dı. Döviz kurunun çok hızlı arttığına, ancak bunun fiyatlara henüz yansımadağına dikkat çekmiş ve 30 Ekim depreminden sonra Sığacık'ı etkileyen tsunamiye gönderme yaparak "Bir tsunami de enflasyonda yaşanacak" diye yazmıştık.

İşte o tsunami kıyılarımıza vurmaya başladı.

Kasım ayında hem üretici fiyatlarında, hem tüketici fiyatlarında rekor artışlar kaydedildi. Oysa kasımdaki kur artışı önceki aylara kıyasla görece daha düşük gerçekleşmişti. Bu tabii ki gayet normal bir durum. Ağustos, eylül ve ekimde sırasıyla yüzde 7.9, yüzde 3.4 ve yüzde 4.8 olan sepet kur artışının etkisi yeni yeni çıkmaya başladı.

Siz hiç deprem yaşandığı an tsunami gördünüz ya da duydunuz mu... O dalgaların gelmesi için elbette bir süre geçer. Şimdi yaşanan da bu. Kur depreminin etkisi kendini yeni yeni gösteriyor.

Ayrıca sanmayalım ki tsunami vurdu ve bitti. Bu daha başlangıç. Ayrıca sular çekildikten sonra geride nasıl bir enkaz kalacak, onu düşünmek gerek.

Tablo ve grafikler her şeyi söylüyor

“Kur artışından bize ne...”

“Kurdaki iniş çıkışın önemi yok, ekonomimiz sağlam...”

“Bu süreçten daha da güçlenerek çıkacağız...”

Dile getirilen görüşler böyle de, peki gelişmeler ne yönde; bunu zaten yaşıyoruz ama bir de sayılarla görelim. Nereden nereye doğru gittiğimizin yanıtı tablo ve grafiklerimizde...

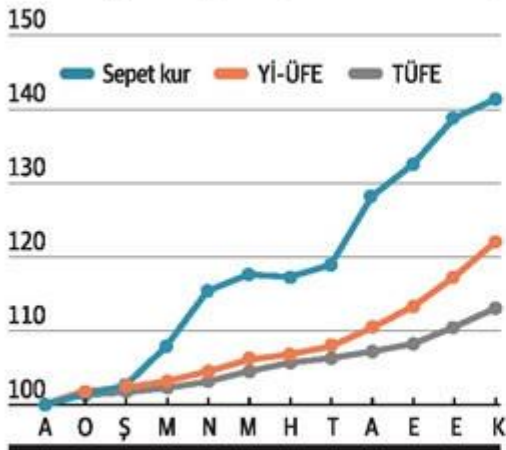
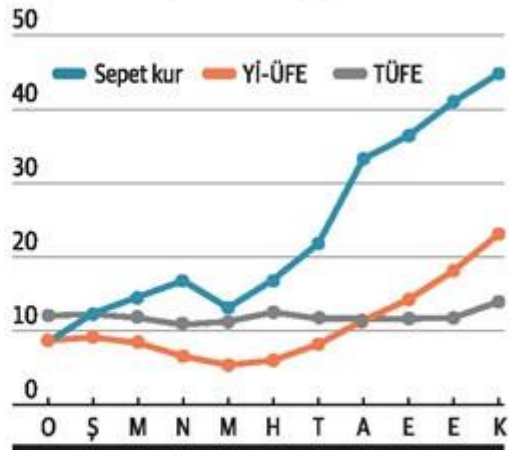
Yılın ilk ayına bakmak ve gidişatı gözleyerek nereye geldiğimizi iyi irdelemek gerekiyor.

Ocak ayı... Bir dolar ve bir eurodan oluşan kur sepetinin ay ortalamasının 2019'un aynı ayındaki ortalama göre artışı yalnızca yüzde 8.62.

Aynı ay itibarıyla Yİ-ÜFE'deki yıllık artış yüzde 8.84. Kur artışıyla hemen hemen aynı oran.

Kur hareketlenmeye başlıyor ve kasım sonundaki yıllık artış yüzde 45'e dayanıyor.

Kurdaki hareketi gecikmeli izleyen üretici fiyatları ise son iki ayda hızlanmaya başlıyor ve kasım sonundaki artış yüzde 23'ü buluyor. Dikkat edelim, kur ve fiyat artışı arasında hala ciddi bir makas var. Hani tsunaminin sular çekildikten sonraki etkisi dedik ya; işte kur artışı dursa bile bunun fiyatlar üstündeki baskısı da bir süre daha devam edecek.

Kur-fiyat ilişkisi (Aralık 2019=100)**Kur ve fiyat artışı** (Yıllık-%)**Sepet kur ve fiyatlardaki değişim** (Yüzde)

	Aylık			Yıllık		
	Kur(*)	Yİ-ÜFE	TÜFE	Kur(*)	Yİ-ÜFE	TÜFE
Ocak	1,42	1,84	1,35	8,62	8,84	12,15
Şubat	1,16	0,48	0,35	12,47	9,26	12,37
Mart	5,26	0,87	0,57	14,68	8,50	11,86
Nisan	7,01	1,28	0,85	16,85	6,71	10,94
Mayıs	1,94	1,54	1,36	13,22	5,53	11,39
Haziran	-0,28	0,69	1,13	17,00	6,17	12,62
Temmuz	1,39	1,02	0,58	21,85	8,33	11,76
Ağustos	7,88	2,35	0,86	33,22	11,53	11,77
Eylül	3,42	2,65	0,97	36,33	14,33	11,75
Ekim	4,76	3,55	2,13	40,90	18,20	11,89
Kasım	1,82	4,08	2,30	44,65	23,11	14,03

(*) Değişim, ay ortalaması dikkate alınarak hesaplandı.

İKİ ENDEKSTE DE REKOR

Yİ-ÜFE kasım ayında yüzde 4.08 artış gösterdi. Bu, kasım aylarının rekoru olmanın yanında, şimdiye kadarki en yüksek dördüncü aylık artış olarak kayıtlara geçti.

TÜİK, Yİ-ÜFE'ye ilişkin verileri 2006 yılı başından bu yana ilan ediyor. Yani neredeyse 15 yıllık bir dönemden, tam 179 aydan söz ediyoruz. İşte Yİ-ÜFE'deki kasım ayı artışı, bu 179 ayın en yüksek dördüncü artışı.

Yİ-ÜFE daha önce rahip krizi sırasında 2018 yılının eylül ayında yüzde 10.88, ağustos ayında yüzde 6.50; küresel kriz yaşanan 2008'in nisan ayında da yüzde 4.50 artmıştı.

Tüketici fiyatlarında ise 2003'ün şubat ayından bu yana olan dönemin, yani yaklaşık 18 yılın verileri var. Kasım ayındaki yüzde 2.30'luk oran, 214 ayın en yüksek dokuzunca artışına işaret ediyor. Tüm yılların kasım rekorunun bu yıl kırıldığını da belirtelim.

ÜRETİCİ-TÜKETİCİ GEÇİŞKENLİĞİ BİRE BİR DEĞİL

Üretici ve tüketici fiyatlarındaki artış arasında oluşan 9 puanlık farka bakarak bir süre sonra bu farkın mutlaka kapanacağını beklemek biraz eksik bir değerlendirme.

Üretici fiyatları tüketici fiyatlarını tabii ki etkiler ama iki endeks arasında bire bir bağlantı kurulamaz. Ancak kısmi bir etki söz konusu. Bunun en büyük nedeni TÜFE'de hizmetlerin de kapsanıyor olması. Oysa üretici fiyatlarında hizmetler yok. Ayrıca genel anlamda kapsam ve ağırlıklar çok farklı.

Bu yüzden de Yİ-ÜFE'ye bakarak bir süre sonra TÜFE'de aynı oranda artış görülmesini beklemek doğru değil.

Eğer arada tam bir bağlantı olsaydı, iki endeksin gecikmeli olarak aynı sonucu vermesi gerekirdi.

Ayrıca bazı aylarda TÜFE'nin Yİ-ÜFE'den yüksek gerçekleşmesini açıklamak hiç mümkün olmazdı.

“Çılgın Proje” enflasyonu döviz/faizi düşürür...

Ferit Barış PARLAK
04 Aralık 2020 Cuma

Ayçiçeğinde çılgın proje...

Buğdayda çılgın proje...

★ ★ ★

“Ayçiçeği üretebilmenin neresi çılgınca?” demeyin...

Alışkanlıkların/olağanlığın dışına çıkmaktır “çılgınlık”...

Yetecek kadar ayçiçeği üretemiyorken, üretmeye başlamak, dışına çıkmaktır olağanlığın...

★ ★ ★

Üniversite sınavında matematikte 0 çeken 400 bin gencimize çabalamayı, zekasını çalıştırmayı öğretmeye soyunmak “zorunlu çılgın projedir”...

Meslek Liseleri ve üniversitelerde nicelik değil, nitelik artırmak da “çok zorunlu çılgın proje”dir...

★ ★ ★

Her yıl mezun olan bin 800 eczacımızı, bir o kadar biyoloğumuzu dükkan açmakla yetindirmeyip, aşı/ilaç geliştirecek nitelikle donatmak “katmerli çılgın projedir”...

★ ★ ★

Nitelikli gençlerimiz sayesinde: Endüstriyel kalıpta gelişmek...

Tasarımda ilerlemek...

Motor, rüzgâr türbini, güneş pili üretebilmek “çok çılgın projedir”...

★ ★ ★

Kromu ferro kroma çevirip satabilmek...

Mermeri işleyip ihraç etmek...

Bakırı, boru işleyebilmek de “çok gerekli çılgın projedir”...

★ ★ ★

Dronla gübreleme/ilaçlamayla gübre/ilaç kullanımını yarı yarıya azaltabilmek...

Hem sağlıktan kazandıracak, hem de tarımda yarım milyar dolara yakın maliyetten kurtaracak çılgın projedir...

VELHASIL...

Listeyi, “atıl ve/veya verimsiz bıraktığımız binlerce potansiyel kaynağımızla” uzatabiliriz...

Yüzde 14’ü aşan yüksek enflasyonu da, döviz de, faizi de, işsizliği de bu projelerle düşürebiliriz...

Bahçeleri, kafeleri, güzellik salonlarını, köprüleri, yolları, uçakları, trenleri “çalayarak gerçekleştirebileceğimiz” bu projelerden sağlayacağımız gelir sayesinde, kredi borcumuzu düşünmeden/huzurla kullanabiliriz...

İrfan Donat

Mutfaktaki yangın alevlendi!

Haftalardır **gıda fiyatlarının seyrine** hem **küresel** hem de **Türkiye özelinde** dikkat çekiyoruz.

Türkiye'nin **enflasyonda yumuşak karnının gıda tarafı** olduğunu her fırsatta dile getiriyoruz.

Üretim planlamasındaki eksiklikler, kur baskısı altında ithalata dayalı üretim modeli, olumsuz hava koşulları ve pazarlama kanallarındaki sıkıntılar başta olmak üzere pek çok **kronik sorun ve öngörülemez risk** gıda enflasyonunu gündemden düşürmüyor.

Ama bu yıl durum biraz daha farklı.

Covid-19 salgınıyla birlikte tıpkı diğer alanlarda olduğu gibi tarım ve gıda sektöründe de **dengeler alt üst** oldu.

Tüketici davranışlarındaki değişim kadar ülkeler bazında da tarım ürünlerine yönelik **stok refleksi** ve **tarım dışı yatırımcı ilgisi** temel tarım emtia fiyatlarını ekstrem şekilde yükseltti.

Bundan neredeyse tüm ülkeler nasibini alıyor ama Türkiye gibi kronik sorunlarla boğuşanlar iki kez nasibini alıyor.

Genel trende baktığımızda **Türkiye'de gıda fiyatları küresel gıda fiyatlarına göre yüzde 10'un üzerinde artıyor.**

Dolayısıyla TÜİK'in Kasım ayı enflasyon rakamlarında gıda tarafındaki - kimilerine göre sürpriz (!) - veriler açıkçası bizi çok da şaşırtmadı.

Söz konusu veriler, beklediğimiz ve çok önceden dile getirmeye başladığımız gelişmelerin resmi bir ilanı niteliğinde.

Gelin TÜİK'in enflasyon rakamlarına gıda özelinde biraz daha detaylı bakalım.

ENFLASYON KASIM'DA YILIN ZİRVESİNİ GÖRDÜ

TÜİK'e göre Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) Kasım'da **aylık bazda yüzde 2,3 artarken**, bir önceki yılın aynı dönemine göre **yüzde 14,03 yükseliş** kaydetti.

Gıda enflasyonu ise aylık bazda yüzde 4,16 artarken, yıllık bazda yüzde 21,08 yükseldi.

İşlenmemiş gıda tarafında **aylık bazda yüzde 6,21** yükseliş dikkat çekerken, **yıllık bazda yüzde 27,02** artış yaşandı.

İşlenmiş gıdanın detayına baktığımızda ise **yaş meyve sebze fiyatları** aylık bazda **yüzde 8,58 artışa** sahne olurken, **yıllık artış ise yüzde 35,72** seviyesinde.

Gıda enflasyonunun **işlenmiş gıda** tarafına bakıldığında ise aylık bazda **yüzde 2,26 artış** göze çarparken, **yıllık bazda yükseliş yüzde 15,92** düzeyinde.

İşlenmiş gıdanın detayında ise **ekmek ve tahıllar grubu** dikkat çekiyor. Zira burada da **aylık bazda yüzde 3,32 artış** görülürken, **yıllık bazda da yüzde 19,3 yükseliş** söz konusu.

FİYATI EN ÇOK ARTAN 20 ÜRÜNÜN 13'Ü GIDADAN

Aylık bazda fiyatı en çok artan 20 ürünün 13'ü gıda ürünü ve ilk sırada **yüzde 66,93 artışla domates** geliyor.

Domatesi sırasıyla **kabak (%25,18)**, karnabahar (%24,35), **tavuk eti (%18,95)**, dolmalık biber (%18,28) ve **yumurta (%17,75)** izliyor.

Ama gıda enflasyonunun tüketici açısından etkisini ve mutfaktaki yangının derinliğini görmek açısından bazı ürünlerin yıllık fiyat artışlarına bakmak daha net bir tablo ortaya koyacaktır.

Gelin temel mutfak ürünlerindeki bazı yıllık fiyat artışlarını da sizlerle paylaşalım.

TÜİK'e göre son bir yılda **pirinç fiyatı yüzde 26,8** zamlanırken, **un fiyatı yüzde 28,6 yükseldi**.

Yumurta fiyatı yüzde 76,5 yükseldi.

Kuru fasulye fiyatı yüzde 42 artarken, nohut yüzde 16,7 zamlandı ve **mercimek fiyatı 67,9 artış** kaydetti. **Diğer bakliyat ürünlerinin fiyatı** ise geçen yıla göre **yüzde 33,3 yükseldi**.

Ekmek fiyatı yüzde 21,8 artarken, balık fiyatları yüzde 31,8 yükseldi.

Peynir fiyatları son 1 yılda yüzde **10-21 arasında zamlanırken**, raftaki **süt fiyatı yüzde 9,7** arttı. Ama ufak bir notu da ekleyelim. Son 1 yılda sadece **yem tarafında girdi maliyeti yüzde 60 civarında artan** çiftçinin çiğ süt fiyatı 1 yıldır değişmedi, 2 Lira 30 kuruş seviyesinde sabit kaldı.

Margarin fiyatı son 1 yılda **yüzde 41,7** zamlanırken, **Ayçiçek yağı yüzde 43**, **mısırözü yağı** ise **yüzde 44,9** arttı.

Bu sezonun meyvesi olan **portakal** fiyatları son 1 yılda **yüzde 60** artarken, **mandalina** fiyatı da **yüzde 41** yükseldi.

Domates fiyatı yıllık bazda **yüzde 68,4** yükselirken, **ıspanak** fiyatı **yüzde 55,8** arttı ve karnabahar da yüzde 76,8 zamlandı.

Bal fiyatı **yüzde 23,6** zamlanırken, **su** fiyatı **yüzde 13,7** arttı ve **meyve suyu** da **yüzde 20,3** yükseldi.

Vatandaşın çarşı, pazar ve mutfakta hissettiği yangının bu rakamların çok daha ötesinde olduğunu da farkındayız. Bu notumuzu da buraya düşmüş olalım.

GIDA FİYATLARINDAKİ ARTIŞ DEVAM EDECEK Mİ?

Şimdi **asıl soru** şu: **Enflasyonda gıdadan gol yemeye devam edecek miyiz?**

Gıda fiyatlarında artış sürecektir mi?

Bunun cevabını vermek için **iki soru daha** sormamız ve cevap bulmamız lazım.

Birincisi, kurdaki yükseliş tarım ürünleri ve gıda fiyatlarına tamamen yansdı mı?

İkincisi, kurdaki sınırlı geri çekilme gıda fiyatlarına yansıdı mı ya da yansır mı?

Bu **iki sorunun da ortak cevabı** maalesef “**hayır**”

Öte yandan tarımsal girdilerdeki artışta kur etkisi kadar Kasım’da **petrol fiyatlarındaki yükselişi** de göz ardı etmeyelim.

Bunun yanına bir de **Nisan ayına kadarki baz etkisini** ekleyelim.

Artık yavaş yavaş nihayet tartışmaya başladığımız **kuraklık etkisi** de tarımsal üretimde rekolte kadar verim ve kaliteyi de etkileyecektir. Bu riski de bir kenara yazalım.

Dolayısıyla bunların hepsi, **gıda enflasyonunun yukarı yönlü trendini** hala destekler nitelikte.

Umarız yanılırız ama önümüzdeki dönemde gıda enflasyonunda yeni zirveleri test edersek şaşırmayın.

Abdulkadir Selvi

Muharrem İnce: Suikast iddiaları uluorta konuşulmaz

4 Aralık 2020

CHP'ye eleştiriler yönelterek yeni bir hareket başlatan Muharrem İnce, parti kurup kurmayacağı merak edilen politikacılardan biri. Muharrem İnce bugün parti kurma aşamasının önemli adımlarından birini atıp kurucular kurulunu toplayacaktı. O nedenle Muharrem İnce'yi aradım. Hem çalışmalarını konuştuk, hem de CHP'nin merkezinde yer aldığı Türkiye'nin gündemine ilişkin değerlendirmelerini aldım.

KORONAVİRÜSLE İNATLAŞMA OLMAZ

Muharrem İnce, “Koronavirüs tavan yaptığı için kurucular kurulu toplantısını erteledik. Yurt gezilerine de bir sürelik ara verme kararı aldık” dedi. İnce şimdiye kadar 47 ili gezmiş. Koronavirüsün seyrine göre çalışmalara ne zaman başlayacaklarına karar vereceklerini açıkladı. “Koronayla inatlaşılmaz” diye konuştu. Peki bu ara verme, vazgeçme anlamına da gelir mi? Muharrem İnce, “Asla. Asla vazgeçtiğimiz anlamına gelmez” dedi. Gezilere, toplantılara ara vermişler ama çalışmalara ara vermemişler. “Komisyonlarımız Zoom üzerinden toplanıyor” diyor.

CHP'DE HER GÜN BİR SKANDAL VAR

Muharrem İnce'ye eğilimin ne yönde olduğunu sordum. **“Eğilim parti kurma yönünde”** dedi.

Bunun üzerine, **“Yeni parti kurma eğilimi ağır bastığına göre CHP'den umudunuz kalmadı mı?”** diye sordum. Tek kelime ile yanıt verdi. **“Evet”** dedi. Ardından kısa bir CHP değerlendirmesi yaptı. **“CHP'nin durumuna çok üzülüyorum. Türkiye yönetilmiyor, CHP de yönetilmiyor. Her gün bir skandal var. Zamana yaymak CHP yönetiminin yeni politikası olmuş. Neşter vuramıyorlar, sorun çözemiyorlar. Her gün bir skandal duyuyoruz”** diye konuştu.

ORDUYU ÜZMEMEK LAZIM

Muharrem İnce'yi CHP'ye karşı konuşturmak gibi bir heves içinde değilim. **Muharrem İnce**'nin de böyle bir beklenti içinde olduğunu düşünmüyorum. Ama CHP'nin merkezindeki yer alan gündemi konuşmadan olmaz. CHP Mersin Milletvekili **Ali Mahir Başarır**'ın neden olduğu **“Ordu Katar'a satıldı”** tartışması hakkındaki görüşünü sordum.

İnce, **Ali Mahir Başarır**'ın durumunu, **“Derdini iyi anlatamama, derdini yanlış anlatma, acemilik diyorum”** olarak tanımladı. Ama Türk Silahlı Kuvvetleri konusunda net bir tavır ortaya koydu.

“Ordu ihtilaller yaptı bize. Bu ordu 12 Eylül'de işkence yaptı. Ama bu orduya kin duymamızı gerektirmez. Demirel'i darbelerle kaç defa indirdi bu ordu. Ama Demirel hiç kin tutmadı. Biz sorunlu bir coğrafyada yaşıyoruz. Sorunlu coğrafyada orduyu üzmemek lazım. Her şeye rağmen üzmemek lazım” diyor.

CHP'DEKİ TACİZ İDDİALARI

Muharrem İnce'nin, CHP'nin her hafta yeni bir skandalla gündeme geldiği tespiti maalesef ki doğru. **Atatürk**'ün CHP'si böyle olmamalı. Son günlerde CHP teşkilatlarında patlak veren cinsel taciz iddiaları ise üzücü. **Muharrem İnce**, cinsel taciz iddiaları için **“Çok rahatsız oldum”** diye söze başladı. Sorunun çözümü için **Kılıçdaroğlu**'nu daha aktif bir yönetim sergilemeye çağırdı. **“Parti yönetimi olaya el atmalıdır. Genel başkandan, kadın kolları başkanından ve İstanbul il başkanından daha aktif bir tavır bekliyorum bu konuda. Gizlememeliler, üzerine gitmeliler”** diye konuştu.

İMAMOĞLU'NA SUİKAST İDDİASI

DEAŞ, **PKK**, **DHKP-C** gibi terör örgütleriyle mücadele ettiğimiz bir dönemde elbette ki **Ekrem İmamoğlu**'na yönelik suikast iddiasını ciddiye almalıyız. Ama davul zurna çalarak suikast işi konuşulmaz ki... Her şeyin polemiği olur da bir suikast ihbarından da polemik çıkarılmaz ki... Demek ki çıkarılıyormuş. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı **Ekrem İmamoğlu**'na suikast yapılacağı iddiası yeni polemik konusu

oldu. **Muharrem İnce** de yıllardır devlet tarafından korunan isimlerden biri, o yüzden ne düşündüğünü sordum. “**Ben devletin ciddiyetine hep inandım**” dedi.

SEÇİM KAMPANYASINDA GELEN SUİKAST İHBARI

Bu vesile ile **Muharrem İnce**’ye seçim kampanyası sırasında gelen suikast ihbarından haberim oldu. Paylaşmasını istedim. Emniyet müdürü halen o ilde görevde olduğu için isim vermedi. Ama olayı anlattı. “**Cumhurbaşkanlığı seçimi kampanyasında bir ilde emniyet müdürü otobüsüne geldi. Suikast ihbarı olduğunu, mitingi iptal etmemiz gerektiğini söyledi. Ben de iptal etmeyeceğimi söyledim. ‘Senin görevinin beni korumak’ dedim. En kısa yaptığım miting odur. 21 dakikadır. Bu tür şeyler ortalıkta konuşulmaz. Ortada bir devlet vardır. Devlet muhalifini de korumaya mecburdur.**”

AYAKÜSTÜ KONUŞULACAK KONU DEĞİL

Yeni hareketi başlatmasıyla birlikte **Muharrem İnce**, Türkiye’yi en çok gezen siyasetçilerden biri. Bir güvenlik sorunu yaşadı mı? **Muharrem İnce**, “**Ben bu konuda şu ana kadar kendi açımdan hiçbir sıkıntı görmedim. Zaman zaman uyarıldım. Bana zaman zaman ‘Koruma sayısının artırılmasını ister misin’ diye sordular. 47 ili gezdim. Polis bir il sınırından aldı, diğer il sınırında bıraktı beni. Hiçbir sıkıntı yaşamadım. Ben bu konuda devletin ciddiyetine inandım. Bunlar konuşulmaz. Devletin yetkililerine açarsınız telefonu, durumu sorarsınız. Ayaküstü konuşulacak konular değil. Türkiye’de bir terör gerçeği var. Türkiye’nin içinde bulunduğu bu coğrafyada bir terör gerçeği var**” diye konuştu.

AŞI GİBİ PARTİ

Sohbetin sonuna doğru tekrar parti kurma konusuna döndüm. **Muharrem İnce**, “**Siyasi yelpazenin neresinde olacaksınız?**” diye sordum. İlginç bir karşılık verdi. “**Aşırı vururken AK Partili, CHP’li, HDP’li, MHP’li diye bakıyor muyuz? Bakmıyoruz. Aşı hepimize lazım. Türkiye’de de siyasi çözüm de hepimize lazım. Sadece solculara lazım, sadece sağcılara lazım değil. Türkiye’de iktidardan da muhalefetten de memnuniyetsiz ciddi bir kesim var. Her partiden insanlar var. Durumdan memnun değil. İlla kendimizi siyasi duruşlarla konumlandırmak zorunda değiliz. Biz Cumhuriyetçi bir yapı olacağız**” dedi.

PARTİ İSMİ VE LOGO HAZIR

Muharrem İnce ile sohbetin sonunda parti ismi ve logo üzerindeki çalışmaların büyük ölçüde tamamlandığını öğrendim. Ancak geniş bir kitle ile karar verilmesi için açıklamadı.

Sedat Ergin

AB zirvesi, Biden ve Avrupa ile ilişkiler için ne anlatıyor?

4 Aralık 2020

Geçen salı günü video- konferans ortamında düzenlenen NATO dışişleri bakanları toplantısı, ABD ile Türkiye'nin dışişleri bakanları arasında bu tür NATO forumlarında pek rastlanmayan sertlikte bir söz düellosuna sahne oldu.

ABD Dışişleri Bakanı **Michael Pompeo**, Türkiye'ye ağır suçlamalar yöneltti NATO toplantısında. Rusya'dan S-400 hava savunma sistemi alınmasının NATO'nun güvenliğini zafiyete uğrattığını, ayrıca Türkiye'nin Libya ve Karabağ'da çatışmaları körüklediğini ileri sürdü.

Kendisine yanıt veren Dışişleri Bakanı **Mevlüt Çavuşoğlu**, ABD, Türkiye'ye Patriot sistemlerini vermediği için mecburen Rusya'dan S-400 alındığını, Ankara'nın Libya'da BM'nin tanıdığı meşru hükümetin yanında yer aldığını, ayrıca Kafkasya'da ateşkesi Ermenistan'ın bozduğunu söyledi.

Yabancı ajansların, **Pompeo** ile Çavuşoğlu arasındaki karşılıklı eleştirileri nitelemek için toplantıyı izleyen diplomatlara dayanarak kullandıkları “**hararetli**”, “**şiddetli**” gibi ifadeler ortamın ne kadar gerginleştiğine işaret ediyor.

Toplantıdan sızan bilgiler, **Pompeo**'nun dışında Fransa, Yunanistan, Lüksemburg ve Litvanya dışişleri bakanlarının da Türkiye'yi eleştiren çıkışlarda bulunduklarına işaret ediyor.

NATO'DAN YAYILAN ÇATLAK GÖRÜNTÜSÜ

Önümüzdeki ocak ayı sonuna doğru görevinden ayrılacak olan **Pompeo**, Türkiye'ye karşı ağırlıklı olarak olumsuz yöndeki görüşlerini -diplomatik bir dille yumuşatma ihtiyacı duymadan- açıkça kayda geçirmiştir. **Çavuşoğlu**'nun da Ankara'nın ABD karşısındaki hissiyatını benzer bir açıklıkla aktardığı anlaşıyor.

NATO toplantısında yaşanan bu sahne, ittifakın en büyük müttefiki ABD ile ittifakın güneydoğu kanadını tutan Türkiye'nin 2020 yılı sonu itibarıyla birbirlerine ne kadar uzak düşmüş olduklarını göstermesi bakımından çarpıcıdır. NATO'nun en önemli forumlarından biri, NATO'nun zafiyete düşüp düşmediği konusunda ikisi arasında sert bir tartışmaya ev sahipliği yapıyor. Savunma ittifakı içinde patlak veren majör bir görüş ayrılığının artık üstü örtülemeyecek bir şekilde NATO'nun içinden dışarı doğru yayıldığını görüyoruz.

NATO toplantısı, aynı zamanda masasını toplamakta olan 'gidici' **Trump** yönetimi ile işbaşı yapmaya hazırlanan **Biden** yönetimi arasında devir teslimi sürecinde Türk-ABD ilişkilerinin nasıl bir dökümle envantere kaydedileceğini de gösteriyor.

AB, TÜRKİYE POLİTİKASINI BELİRLİYOR

Aslında NATO toplantısından yansıyan bu görüntü Türkiye'nin Batı dünyası ile ilişkilerindeki sorunlu cephelerden yalnızca biridir. Türkiye'nin Batı dünyasındaki yeri açısından, bu ilişkilerin Avrupa Birliği ayağı da önümüzdeki hafta benzer şekilde son derece sancılı bir sınava sahne olacaktır.

AB'ye üye 27 ülkenin liderlerinin önümüzdeki hafta perşembe ve cuma günleri bir araya gelecekleri zirve toplantısında AB'nin yeni dönemde Türkiye karşısında izleyeceği politikası şekillenecektir.

Türkiye, NATO'nun aksine AB'de toplantı salonunda hazır bulunmayacaktır. Üstelik S-400 dosyası hariç tutulursa, Türkiye açısından NATO'da tutanaklara geçen sorunların kayda değer bir bölümü, bundan daha fazlasıyla AB zirvesinin gündeminde yer alıyor. Doğu Akdeniz'deki deniz yetki alanlarıyla ilgili anlaşmazlıklar, bu çekişme konusu alanlardaki hidrokarbon kaynakları üzerinde yürütülen araştırma faaliyetleri, KKTC'de Maraş'ın açılması, Libya'da sürmekte olan kriz, Kafkasya'da yakın zamanda sona eren sıcak çatışmalara kadar uzanan geniş bir sorunlar dizisi masada bekliyor.

GEÇEN ZİRVEDE NE OLMUŞTU?

Türkiye'nin geçen yaz ve sonbahar başında Doğu Akdeniz'de yürüttüğü sismik araştırma ve sondaj faaliyetleri ve buna paralel bir şekilde Türk ve Yunan donanmalarının sahadaki karşılıklı hareketlerinin tetiklediği gerilim, 1-2 Ekim tarihlerinde yapılan bir önceki AB zirvesinin öncelikli konularından biri olmuştu. Türkiye'nin bu zirveden hemen önce attığı bazı taktik adımlar toplantının bulunan bir orta yol formülü ile bir kriz yaşanmadan atlatılmasını mümkün kılmıştı. Oruç Reis araştırma gemisinin Antalya limanına -bakım için- dönmesi bu adımlardan biriydi.

AB dönem başkanlığını da yürütmekte olan Almanya'nın o tarihte dengeli bir çizgide durarak zirveden Türkiye'ye yaptırım kararı çıkartmak isteyen Fransa ve Yunanistan'ın başını çektiği cepheyi dizginleyebilmesi bu sonucun alınabilmesinde azımsanmayacak bir rol oynamıştı.

Ancak Oruç Reis'in zirveden sonra yeniden sahaya dönmesi, ardından Yunanistan ile ikili görüşme sürecinin bir türlü başlatılamaması belirmiş olan göreceli iyimser havanın dağılmasına yol açtı. Ekim zirve kararında yer verilen Türkiye ile AB arasında bir 'pozitif gündem' yaratılması hedefi hayata geçirilemedi. Bunu izleyen dönemde Türkiye ile Fransa-Yunanistan ikilisi arasındaki çatışma iklimi, başka meselelerin de ortaya çıkmasıyla iyice büyüdü.

Fransa ve Yunanistan, zirve öncesinde Türkiye'ye muhakkak yaptırım uygulanması konusunda yoğun bir diplomasi seferberliği yürütüyor. Muhtemelen zirve öncesinde bir zeminde AB ülkelerinin kendi aralarında, bir başka zeminde Berlin ve AB Komisyonu ile Türkiye arasında yürütülmekte olan görüşmeler önümüzdeki hafta zirveden çıkacak kararda belirleyici olacaktır.

MASADA HANGİ SEÇENEKLER VAR?

İlginçtir ki, Oruç Reis geçen pazartesi günü yeniden Antalya limanına dönmüştür. Buna karşılık Türkiye ile AB arasındaki sorunlar geçen ekim ayına kıyasla daha da ağırlaşmış görünüyor. Kuşkusuz, hem Avrupa'nın başat güç merkezi, hem de AB'nin dönem başkanı olarak Almanya'nın lideri Şansölye **Angela Merkel**'in izleyeceği tutum bir kez daha çok kritik bir önem kazanıyor.

Zirvenin Türkiye karşısında sert bir yaptırım kararına yönelmesi zaten çoktandır yörüngesini kaybetmiş olan Türkiye ile AB arasındaki ilişkileri bugünkünden de kötü bir yere savuracaktır. Almanya, yıl sonunda bitecek AB dönem başkanlığını - önümüzdeki dönemde daha çok işinin olduğu- Türkiye cephesinde böyle bir dramatik finalle kapatmayı göze alabilir mi?

Ya da AB zirvesinden geçen ekim ayı başında alınan karardan bir adım ileri giden, ancak etki derecesi sınırlı kalacak bir yaptırım dizisi ile mi çıkılır?

Yoksa muhtemel bir kriz geçen ekim ayında olduğu gibi ciddi bir kaza yaşanmadan bir kez daha son anda atlatılabilir mi?

ABD-AB DENKLEMİ

Bu soruların yanıtlarını almak için çok fazla beklemeyeceğiz. Ancak çıkacak kararın içeriği ve derecesi Türkiye'nin AB ile ilişkilerinin geleceği bakımından kritik bir önem taşıyacaktır.

Avrupa ile ilişkilerinin alacağı görüntü kuşkusuz Türkiye'nin ABD'de işbaşı yapacak olan **Biden** yönetimi karşısındaki pazarlık kartlarını da etkileyecektir. Türkiye, Batı politikasının geleceği bakımından AB cephesinde geriye gitmediği, ilerleme sağladığı ölçüde **Biden** karşısında daha geniş bir manevra alanı bulacaktır. Kuşkusuz, bu denklemin tam tersi de geçerlidir. Türkiye, AB'den uzaklaştığı oranda Batı ekseninde ABD ile baş başa kalacaktır.

Enflasyondan umut yok!

Esfender KORKMAZ

04 Aralık 2020

Kasım ayında aylık TÜFE oranı yüzde 2.3, yıllık TÜFE oranı ise yüzde 14.03 oldu.

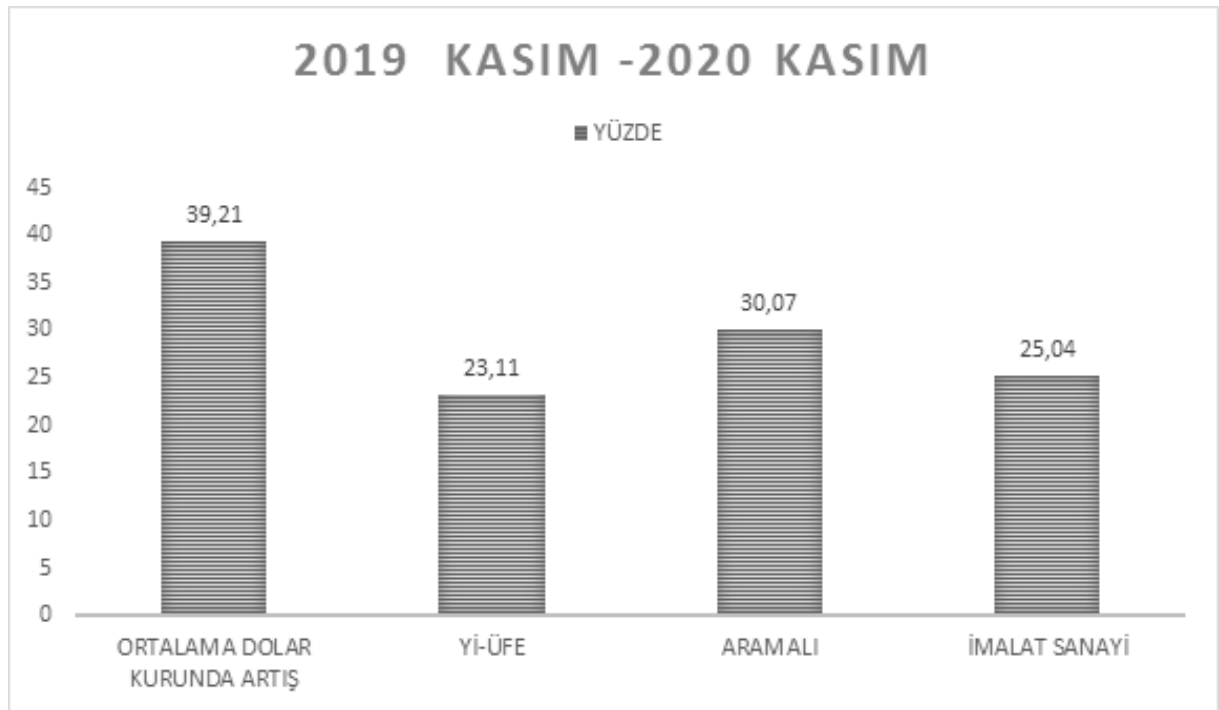
Yİ-ÜFE oranı da aylık yüzde 4.08 ve yıllık yüzde 23.11 oldu. Yİ-ÜFE'nin yüksek olması işyeri kiracıları açısından sıkıntılı oldu. Çünkü işyeri kiralari Yİ-ÜFE'ye göre artıyor.

Enflasyon ekonomik istikrar hastalığının ateşidir. Piyasaları bozar, gelir dağılımını dengesizleştirir, yatırımları engeller. **Bu günkü siyasi iktidar enflasyona doğru teşhis koyamadı.** Mali disiplinle çözeceğini zannetti. Bütçe açığı azaldı, ama bütçe harcamaları etkin kullanılmadı. Yani gerek İMF tespitleri ve gerekse siyasi iktidarın tespitleri şekilcilikle sınırlı kaldı. Gerçekte ise Türkiye de yapısal sorunlardan kaynaklanan yüzde 10 düzeyinde bir enflasyon var ve kur artışları da üstüne bindiriyor.

KASIM AYI ENFLASYON VERİLERİ		
TÜFE	2019 KASIM	2020 KASIM
AYLIK	0,38	2,30
YILLIK	10,56	14,03
12 AYLIK ORT.	15,87	12,04
ÇEKİRDEK	9,25	13,26
GIDA	8,89	21,08
Yİ-ÜFE		
AYLIK	-0,08	4,08
YILLIK	4,26	23,11
12 AYLIK ORT.	19,68	10,69
İMALAT	4,45	25,04
ARAMALI	1,63	30,07
ENERJİ	-0,68	0,36
SERMAYE MALI	7,38	27,85

Kasım ayı enflasyonu ile ilgili şu tespitler yapılabilir;

1- 2019 Kasım ayında aylık ortalama dolar kuru 5.7299 idi. 2020 Kasım ayında 7.9771 oldu. Bir yılda dolar kuru yüzde 39.21 oranında arttı. Aynı yılda Yİ-ÜFE içinde yer alan, aramalı fiyatları da yüzde 30.07 oranında arttı. **Oysa ki imalat sanayiinde aramalı olarak ithal girdi oranı ortalama yüzde 40'tır. Bu demektir ki, üreticiler yerli girdi fiyatlarının bir kısmını da artan dolar kuruna göre artırmışlar. Bunun nedeni, piyasanın aşırı kırılgan olması, fırsatçılığa açık olmasıdır.** Ayrıca ekonomide panik olunca, üreticinin korunma içgüdüğü ile fiyatları artırıyor olmasıdır. (Aşağıdaki Grafik)

2- Yİ-ÜFE artışı, kısa sürede perakendeye yansımış. Kasımda TÜFE oranı 2 puan arttı. Çünkü dolarla mal almayanlarda, vitrindeki fiyatları artırıyor. Yahut vitrindeki eski ithal malları ve hatta yerli malları da yeni fiyattan etiketliyorlar. Üretici gibi perakendeci de aynı malı yerine koyamam endişesi içinde fiyatları artırıyor.

3- Kasım ayında gıda fiyatları yüzde 21.08 oranında, TÜFE'nin üstünde arttı. **TÜİK'in TÜFE sepetinde gıdanın payı yüzde 22.77 dir. Oysaki işçi-memur - sabit ve düşük gelirli ailelerin harcama sepetinde gıdanın payı yüzde 40'ın üstündedir.** Bu şartlarda maaş ve ücretler, ortalama TÜFE'ye göre düzeltildiği için, işçi ve memurun gerçek satın alma gücü düşmüş oluyor. Sık sık söylerim... Bunun çözümü

ücretlilere uyan yeni bir harcama sepeti hazırlamak ve bu sepete göre yeni geçinme endeksi düzenlemektir.

4- Merkez Bankası 2006 yılından beri enflasyon hedeflemesi uyguluyor ve hiçbir yıl tutturamadı. Bunun içindir ki, **MB güven kaybetti. Siyasi vesayet altında olması bu güvenin daha da düşmesine neden oldu.** Hukuki, demokratik ve siyasi sorunlar da güven kaybını artırdı.

Sonuç olarak; bugünkü güven sorunu, çözümsüzlüğü de artırdı. Zaten bugüne kadar siyasi iktidar her ne halse dalgalı kurdan taviz vermedi. Aynı zamanda faktör verimliliğinin artırılması, kamu kaynaklarının etkin kullanılması, devletin kurumsallaştırılması, oligopol piyasa yapısı ve spekülatif piyasalarla mücadele için **devletin geçici olarak piyasaya girmesi, özelleştirilen devlet tekellerinin yeniden kamulaştırılması, gibi yapısal çözümlerden uzak durdu ve siyasi hedeflerine bakarsak duracağı da açıktır.** Bu şartlarda enflasyon kendiliğinden düşmesini bekleyemeyiz.

İbrahim Kahveci

Maduro görevi bırakıyor

Bir devir kapanıyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan bu kapanış için “Küresel düzeyde yaşanan siyasi ve ekonomik değişimlere uygun şekilde ülkemizde de hukuk ve ekonomi alanında köklü reformlara hazırlık yaptığımız bir dönem...” dedi.

Bu değişim nedir? Akla gelen tek önemli değişim ABD’de seçimleri Joe Biden’ın kazanmasıydı.

Kime karşı kazandı seçimleri Biden? Popüler liderlik yapan Trump’a karşı...

Popüler liderlik dediğimiz şey aslında Milletin hoşuna giden ama devleti yıkan liderlik... Mesela İngiltere, mesela Fransa, mesela Polonya, mesela Macaristan, mesela Brezilya... Bu ülkelerin liderleri de popüler liderliğe örnek gösterilir.

Ama eskiden beri popüler liderlik gösteren bir örnek ülke var karşımızda: Venezuela...

Babadan oğula geçen liderlik gibi Hugo Chavez’den popüler liderliği devralan Maduro var orada. Ama 6 Aralık seçimlerinde muhalefet seçimi kazanırsa görevi devredeceğim diyor.

Oysa Venezuela Halkı özellikle ABD’ye karşı müthiş bir bağımsızlık mücadelesi verdiklerini sanıyordu. Hatta bu uğurda açlık, sefalet, yoksulluk içinde toplum olarak 6-7 kilo bile zayıflamışlardı.

Venezuela dünyanın en zengin ülkelerinden biri olmasına rağmen halk tam bir sefalet içinde yaşıyor. Orta sınıf dediğimiz eğitilmiş kesimden gidebilen zaten 4 milyon civarından nüfus ülkeyi terk edeli yıllar oldu.

“Onlar ABD’de tuvalet temizliyor” diye suçlamada da bulunmuştu kamyon şoförü Başkan Maduro...

Gerçekten bir ülkeyi cahiliye noktada bir lider bu yokluğa nasıl taşıyabiliyordu? Sn Ömer Dinçer “Demokrasinin zaafları” diye sıralıyor bu süreçleri. Ama buna rağmen “henüz demokrasiden de daha ideal sistem bulunmadı” diyordu.

Dünya popülist ve popüler liderliklerle gelir dağılımı bozulunca 1900'ler sonrasında tanışmıştı. Seçimle gelen diktatörler devriydi aslında bu süreç... İtalya, İspanya, Almanya en bariz örnekleriydi.

Sonra ne oldu? Bu popülist ve popüler liderler varlıklarını sürdürebilmek için müthiş bir faşizm devrini oluşturdular.

Faşizm sürecini de rakiplerini faşistlikle suçlayarak kurdular.

Ne yapıyorlarsa rakiplerini onunla suçladılar ve ülke varlıkları ile kendi varlıklarını eşitlediler. Böylece artık o ülkeler sadece o liderlerin bekası haline dönüşmüş oldu. Muhalefet ise bir sonraki adımda tamamen gereksizleşerek silinip gitti.

Ve dünya iki tane büyük savaş yaşadı. Din ve milliyetçiliği kullanan birkaç liderin hırsı uğruna kan ve gözyaşı hakim oldu.

Küresel düzeyde yaşanan değişimler artık kaçınılmaz olarak her ülkeyi etkiliyor.

Bizde durum biraz daha karmaşık. Kasamızda para yok...

Kovid-19 nedeniyle kapanamıyoruz bile. Kısmi kapanmada bile herkes başının çaresine baksın diyoruz.

Damat Grubu Başkanı Süleyman Orakçioğlu yurtdışında pandemi nedeniyle kapatılan mağazalarının cirosunun yüzde 70'inin kendilerine ödendiğini açıkladı. Bizde ise zırnık yok...

Paralar ülke yönetiminin itibarına gidiyor. Başkan yardımcımız 10 milyon liralık arabası için "Bisiklete binerek şov yapmam" diyor.

Burası da böyle bir ülke.

Biz seçtik ve biz onay veriyoruz.

Demokrasi böyle bir şey.

Artık asgari ücret görüşmeleri başlıyor. Bakalım siyaset ne karar verecek?

Maaşlar iki dudak arasında ise, ülkede bireyselleşmek ne kadar mümkün olabilir ki?

Hepimiz için hayırlı olsun.

Kim bu marketler?

Bakan Pakdemirli'ye ucuz ette hileli satışla ilgili 5 soru!

Sadettin İnan

Ucuz ette ortaya çıkan hileli satışla ilgili olarak Tarım ve Orman Bakanlığı büyük bir sessizliğe bürünürken, TBMM Başkanlığı'na kapsamlı bir soru önergesi verildi. Millî Gazete'nin ortaya çıkardığı ucuz ette yaşanan hileli satışla ilgili olarak TBMM Başkanlığı'na kapsamlı bir soru önergesi verildi. Kamuoyunu ilgilendirmesine rağmen Tarım ve Orman Bakanlığı'nın tam bir sessizliğe bürünmesi dikkat çekerken, TBMM Başkanlığı'na verilen soru önergesinde, konuyla ilgili olarak 5 sorunun cevabı istendi.

Bilindiği üzere sözde vatandaşa eti ucuz tükettirmek için 2017'nin sonunda başlatılan ve 2019 yılına kadar belli aralıklarla uygulanan ucuz et projesinde büyük bir skandal patlak vermişti. Proje kapsamında marketlerin, Et ve Süt Kurumu'ndan düşük fiyattan aldıkları etin tamamını vatandaşa satmadıkları ortaya çıkarken, kamunun 100 milyon lira zarar ettiği gündeme gelmişti. Marketlerin ucuz et projesinde yaptıkları hileli satış, Tarım ve Orman Bakanlığı müfettişleri tarafından ortaya çıkarılırken, Bakan Pakdemirli'nin konuyla ilgili soruşturmaya izin vermemesi manidar bulunmuştu.

DOSYAYI KAPATMAK İÇİN MARKETLER HALKTAN HABERSİZ UCUZ ET SATMAYA BAŞLADI

Bakan Pakdemirli, soruşturmaya izin vermezken, marketlerin geçmişte satmadıkları 3 bin ton eti ucuz et kapsamında yeniden satmalarına karar verildi. Bu kapsamda, belli marketlerde kıyma 34 liradan, kuşbaşı ise 37 liradan satılacak. Ancak skandalın patlak vermemesi için söz konusu bu ucuz et satışları Bakanlığın değil, marketlerin kendi satış politikasıymış gibi kamuoyuna lanse ettirildi. Bu şekilde kamunun 100 milyon lira zarar etmesine neden olan ucuz etteki hileli satış skandalının üstünün de örtülmesi amaçlanıyor.

HİLELİ SATIŞTA TARIM BAKANLIĞI SESSİZLİĞE BÜRÜNDÜ

Millî Gazete'nin gündeme getirdiği söz konusu skandalla ilgili olarak Tarım ve Orman Bakanlığı hiçbir açıklama yapmazken, CHP Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu, konuyla ilgili olarak TBMM Başkanlığı'na bir soru önergesi verdi. Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli tarafından cevaplandırılmak üzere verilen soru önergesinde,

söz konusu marketlerin kamuoyuna açıklanması talep edilirken, şu soruların cevabı istendi:

* Bakanlığınız müfettişleri tarafından söz konusu iddialara ilişkin bir inceleme yapılmış mıdır? Yapılmış ise müfettiş incelemelerinde ortaya çıkarılan sonuçlar ile basın organlarındaki iddialar uyuşmakta mıdır?

* Neden idari ve adli soruşturmaya izin verilmemiştir?

* Söz konusu marketler hangileridir?

* Ortaya çıkan kamu zararının giderilmesi için bir çalışmanız olacak mı?

* Konunun üstünün kapatılması için çalışıldığı iddiaları doğru mudur?

04 Aralık 2020, Cuma

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

İnsanlığın kafası çok karışık... Amerika “Ya salgın biyolojik bir silahsa” diye düşünmeye başladı

Dünyayı dolaşmak kolaylaştı... İnternet en uzak köşeleri, bilgisayarınızın tuşları kadar yaklaştırıyor. Ve böylece bazı konularda insanlığın yavaş yavaş uyanmaya başladığını görüyorsunuz. Bu uyanışın en sıcak haberi Amerika Birleşik Devletleri'nden geldi...

Ya biyolojik silahsa...

ABD Genelkurmay Başkanı Orgeneral Mark Milley, virüslerin bir devlet veya terör örgütü tarafından biyolojik silah olarak kullanılma ihtimali konusunda kaygılarının olduğunu söyledi. Biyolojik silahlarla ilgili bir soruya yanıt veren Milley, **"Bu virüs (Kovid-19) veya başka bir tip virüs biyolojik bir sistem olarak kötü emeller için kullanılabilir mi? Elbette ki evet. Bu olabilir ve bu bir kaygıdır."** dedi.

Korkunç bir yıkım olur

Ulus devletlerin zaten böyle bir kabiliyet geliştirme kapasitesine sahip olduğuna işaret eden Milley, **"Asıl daha büyük kaygı ise bir terör örgütünün veya sorumlu aktör gibi davranmayan birilerinin bunu kullanmasıdır. Bu çok büyük bir kaygıdır. Ayrıca, elinde hiç silah olmayan örgütlerin biyolojik silahlar geliştirip bunları kullanmalarını ve korkunç bir yıkıma neden olmalarını hayal etmek hiç de zor değil"** değerlendirmesinde bulundu. Bu arada ABD Hastalıkları Kontrol ve Önleme Merkezi, yeni tip koronavirüs salgınına karşı tavsiye edilen karantina süresini 14 günden 7 ila 10 güne düşürdü.

Asıl ölüm nedeni...

Dünya koronavirüs salgınındaki ölüm sayısının 1.5 milyonu geçtiğini konuşurken BM Genel Sekreteri Guterres, insanlığın doğaya karşı verdiği savaşın **"intihtar girişimi"** olduğunu söyleyerek, **"Hava ve su kirliliği yılda 9 milyon kişinin ölümüne neden oluyor ve bu rakam, pandeminin neden olduğu kayıplardan 6 kat daha fazla"** dedi.